

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W WYPADKU ZACHOWAŃ TRUDNYCH,
W TYM AGRESYWNYCH WYCHOWANKA
w Przedszkolu nr 29 w Gdyni**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy - art. 109 § 1 i § 2 pkt 1
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591)
- Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1646, z późn.zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2017 r. poz.1575)
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz.649).

§ 1

CELE PROCEDURY:

1. usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych przedszkola w sytuacjach trudnych;
2. wskazanie działań korekcyjno-kompensacyjnych, terapeutycznych i profilaktycznych;
3. zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych;
4. eliminowanie u dzieci negatywnego obrazu samego siebie, stworzenie poczucia pewności siebie, zapewnienie równowagi emocjonalnej;
5. ułatwienie nawiązywania kontaktów społecznych;
6. ustalenie zasad reagowania na zachowania niepożądane;
7. wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym.

§ 2

DZIAŁANIA W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA ZACHOWANIA TRUDNEGO

1. Zarówno każdy nauczyciel, jak i inny pracownik przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony wychowanków.
2. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim wychowankom, a także sobie.
3. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia spowodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
4. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydząć go ani oceniać; ocenie podlega zachowanie, a nie osoba). Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.

5. Działaniami skierowanym na usunięcie bezpośredniego zagrożenia powinny towarzyszyć próba wyciszenia dziecka poprzez rozmowę, odwrócenie jego uwagi itp.
6. Gdy podjęte próby wyciszenia nie dają efektu, a dziecko dalej przejawia zachowania agresywne, zagrażające bezpieczeństwu innych lub narażające na zniszczenie mienia, osoba podejmująca interwencję:
 - a) zleca woźnej wyprowadzenie pozostałych dzieci z sali na korytarz w celu zapewnienia im bezpieczeństwa;
 - b) niezwłocznie powiadamia dyrektora o sytuacji kryzysowej;
 - c) ma prawo obezwładnić agresywne dziecko np. obejmując je i próbując je posadzić lub ułożyć w bezpiecznej pozycji na podłodze;
 - d) przytrzymanie dziecka może trwać do wyciszenia dziecka, aż będzie możliwe przeprowadzenie z nim rozmowy.
7. Wychowankowie, przeciwko którym skierowana była agresja, powinni zostać otoczeni opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc.
8. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza agresywny wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę.
9. Wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem agresywnym mającą na celu opisanie zachowania, odwołanie do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania, uzyskanie od dziecka informacji o zrozumieniu przebiegu rozmowy i oczekiwań nauczyciela.
10. O sytuacji kryzysowej związanej z agresywnym zachowaniem dziecka nauczyciel powiadamia dyrektora.
- 11. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany, np. w zeszycie zdarzeń, w dzienniku grupy lub mailem (potwierdzenie przez rodzica odczytania wiadomości mailowej) i zgłoszony bezpośrednio rodzicowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola.**
12. Jeśli zachowanie wychowanka wiąże się z uszkodzeniem ciała innego dziecka, nauczyciel ma obowiązek poinformować rodziców dziecka poszkodowanego.
- 13. W przypadku powtarzających się sytuacji agresywnych zachowań zagrażających bezpieczeństwu innych lub mieniu, rodzic będzie informowany telefonicznie o fakcie agresywnego zachowania i jest zobowiązany do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola.**
- 14. W przypadku powtarzających się sytuacji i niemożności skontaktowania się telefonicznie z rodzicem dziecka agresywnego lub odmowy odbioru dziecka przez rodzica, przedszkole może wezwać karetkę pogotowia do dziecka przejawiającego zachowania agresywne.**
15. W przypadku powtarzających się sytuacji dyrektor przy udziale nauczycieli przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka będącego sprawcą, z przebiegu której spisana zostaje notatka służbowa.

§ 3

ROZPOZNANIE PRZYCZYN I ŹRÓDEŁ MAJĄCYCH WPŁYW NA ZACHOWANIE DZIECKA. WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA

Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów dziecka:

1. Doprowadza do rozwiązania konfliktu między dziećmi poprzez wspólny opis zdarzenia przez obydwie strony, nazwanie wzajemnych emocji, podejmuje próby negocjowania rozwiązania.

2. Ustala wspólnie z dziećmi zasady zachowania obowiązujące w grupie. Jeżeli takie istnieją, np. w formie kodeksu grupowego, przypomina je i regularnie odwołuje się do nich w codziennych sytuacjach.
3. Obserwuje zachowania dziecka w celu egzekwowania ustaleń i zapewnienia bezpieczeństwa innym dzieciom; zapisuje swoje obserwacje w dokumentacji obserwacji pedagogicznych.
4. Dokonuje wstępnej diagnozy i ustalenia przyczyny powtarzających się zachowań niepożądanych, w tym agresywnych dziecka, na podstawie poczynionych obserwacji.
5. Za zgodą rodziców organizuje obserwację zachowania dziecka, sytuacji wychowawczej w grupie przez psychologa (w przypadku powtarzających się sytuacji kryzysowych).
6. Wychowawca dziecka sprawiającego trudności wychowawcze podejmuje niezwłocznie działania w toku bieżącej pracy mające na celu eliminację trudności i rozwiązanie problemów dziecka.
7. Zgłasza dyrektorowi potrzebę objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Dyrektor organizuje formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a nauczyciele wraz ze specjalistami opracowują indywidualny program wspierający dziecko.
8. Dyrektor zawiadamia rodziców o podjętych działaniach, zwraca się z prośbą o wyrażenie zgody na udzielenie dziecku pomocy.
9. W przypadku nieskuteczności działań podejmowanych przez wychowawców, nauczycieli przedstawiają oni problem „trudnego dziecka” na radzie pedagogicznej.

§ 4

WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM RODZINNYM

1. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem.
2. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na eliminację niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych.
3. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.
4. Nauczyciel wspomaga rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, proponowanie odpowiednich zabaw i ćwiczeń do realizacji w środowisku rodzinnym, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.
5. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole działań i niemożliwości przezwyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka trudnego powoduje stałe zagrożenie dla innych wychowanków, a ze strony rodziców dziecka brak jest stałej współpracy i obserwuje się inne zaniedbania obowiązków rodzicielskich, rada pedagogiczna rozważa poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.
6. **O agresywnych zachowaniach dziecka i braku zamiaru poddania go badaniom w poradni psychologiczno-pedagogicznej dyrektor powinien niezwłocznie poinformować sąd rodzinny, który jest uprawniony do wydawania zarządzeń w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka, w tym do zobowiązania małoletniego do określonego postępowania (np. do właściwego**

zachowania w przedszkolu) oraz rodziców do określonego działania, np. do współpracy z placówką, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub inną instytucją – art. 109 § 1 i § 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

§ 5

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE PRZEDSZKOLA

1. Przedszkole realizuje podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz roczny plan pracy dydaktyczno-wychowawczej, z których wynika realizacja wartości, takich jak: prawda, piękno, szacunek, współdziałanie, akceptacja i tolerancja, odpowiedzialność, przyjaźń, miłość, zdrowie, przyroda, ojczyzna.
2. Na początku roku szkolnego wychowawcy grup w ramach działań profilaktycznych omawiają z rodzicami wszystkich dzieci wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, przedstawiają prawa i obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności za zachowanie dziecka.
3. Nauczyciele realizują zajęcia na temat wartości, stwarzają sytuacje edukacyjne, wykorzystując aktywizujące metody pracy, dzięki którym dzieci poznają wartości, uczą się je rozumieć i stosować.
4. Nauczyciele tworzą klimat wychowawczy zapewniający dzieciom bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne.
5. Nauczyciele poprzez zabawy kształtują inteligencję emocjonalną w zakresie rozpoznawania emocji i radzenia sobie z nimi, kształtują świadomość siebie – swoich zainteresowań, upodobań, woli, wzmacniają samoocenę, uczą zasad bycia w grupie, zachęcają do wyzwań i podejmowania zadań.